

Синдикално

ЛИСТ СИНДИКАТА ОБРАЗОВАЊА СРБИЈЕ

Број 179-180 • септембар-октобар 2017 • Година XVII • Бесплатан примерак • www.sind-obr.org.rs

ISSN 1451-7574

- Ступили на снагу ЗОСОВ и Закон о високом образовању
- Саопштење СОС поводом најављених повишица
- Семинар у бањи "Јунаковић"
- Одржани Спортски сусрети СОС

Дочекали смо врућу јесен, онакву какву смо и најављивали.

Дванаест системских закона по хитном поступку улази у скупштинску процедуру, као по директиви, не би ли се неке вишедеценијске нагомилане слабости образовног система тако брзо поставиле на неке "здраве" основе.

На здравој привредној и економској основи би се могло применити све оно што нам закони намећу, али само на вредностима историјских, културолошких, социолошких и породичних достигнућа се могу спровести и уткати у будућност наше деце.

Миноризован је друштвени значај и углед образовања, а наша професија маргинализована и годинама се сматра као трошак за ову државу. Свака финансијска криза (последња 2014. године) узроковала је тешке мере штедње (-10%). Око 140.000 људи, који покрећу точак образовања, са просечном платом од неких 43.000 динара или 360 евра, далеко су (12. место по поретку у јавном сектору) испод других делатности. Узмимо у обзир да трећину запослених у образовном систему чини ненаставно особље (други, трећи и четврти степен) са платом од 22.880 динара, која је испод загарантоване у Републици Србији, док је републички просек око 50.000 динара. Ако је минимална потрошачка корпа за трочлано српско домаћинство 36.000 динара (са шест литара јогурта, осам литара млека, 1.800г јунетине, 3кг свињског меса..., на месечном нивоу), постављају се egzистенцијална питања: како преживљавамо, како се сналазимо, да ли имамо додатне изворе прихода, како планирамо породични живот и како плаћамо образовање за сопствену децу у друштву којем смо дали цео свој радни век учећи друге.

И тако,...

Познато је да наша деца постижу врхунске резултате у разним сферама на међународним такмичењима и одлазе даље, где је бољи животни стандард. И тако, у пограничним деловима Србије нестају читава одељења, руралне средине се свде на пар ђака комбинованих одељења, а просек природног прираштаја је 1,2 детета. Желимо да живимо по европским стандардима (јер ми смо, побогу, у Европи имали уређену државу још у 7. веку), немилице журимо, не осврћући се за собом, јер ММФ је тако условио да би били у корак са другима. "Не липши магаре до зелене траве".

ЗОСОВ, наш кровни закон, намеће аутократију једног човека и централизацију власти. Синдикат се изборио да запослени буду боље заштићени тако што лиценце не могу бити одузете због неких спорних дисциплинских прекршаја, да радно-правни статус буде утолико транспарентан тако што ће се прво решавати технолошки вишкови, а онда тек расписивати конкурси итд... Закон о дуалном образовању нам делимично решава питања средњих стручних школа, тако што даје могућност директног укључивања младих у рад и производњу. Међутим, и овај закон је клизав терен за реализацију у оваквим околностима у каквим је наша земља, која је са најјефтинијом радном снагом у Европи идеалан терен за улагања у мала и средња предузећа, али и за експлоатацију радне снаге, попут "Јуре" и још ко зна колико фабричких кругова, где синдикати немају уплива и никаквих сазнања.

Дакле, овим системским законима, покренутим преко лета (кад смо сви на колективним годишњим одморима), држава покушава да покаже како је наш систем не уређен и (ваљда) да им је стало до наше професије. А друштвени значај (углед) једне професије се мери - статусом те професије у друштву и њеним материјалним статусом, дакле све ове социолошке одреднице су обесмишљене докле год буду издвајали три одсто бруто друштвеног производа за образовање и докле год нас буду гледали као потрошачки баласт овог друштва.

Законским нормативима решити проблем специфичности (просветне) струке, побољшати инструменте спровођења радно-правних одредаби, подићи (иоле) материјални положај до нивоа осталих у јавним службама, али Закон о запосленима у јавним службама као врх на крову (где

се каче дарови здравог и берићетног заједничког живота једне породице) је сервиран синдикатима, те самим тим повукао је за собом све остале наше законе, изазвао протест 28.септембра и многе полемике у трипартитном систему (спинеру). СЕС је 2. октобра (уз учешће СОС) дао коначно мишљење да се Нацрт закона о запосленима у јавним службама не прихвата као такав, зато што је донет на основу Закона о систему плата у јавном сектору, а његов предмет није уређивање плата, већ друга права, обавезе и одговорности из радног односа и по основу рада, која су већ уређена Законом о раду, као и законима у делатностима у којима се оснивају јавне службе. Нацрт закона упућује да ће се подзаконским актима уредити коефицијенти плата и вредновање резултата рада, али није утврђен рок за њихово доношење, па се не може сагледати ни примена овог закона.

Након 31. августа, када је одржана Седница РОС, на којој су истакнути захтеви СОС, ресорно министарство је уприличило два састанка и преговори још нису коначни. Тражили смо да у буџетску 2018. годину уђемо са повећањем плата не мањим од 10%, како би у наредним месецима имали могућност да кроз ПКУ, подзаконска акта и друге уредбе будемо изнад републичког просека. Рецимо, сада зарада VII степена стручне спреме, наставника са коефицијентом 17,32 износи 45.217,84 динара (основна зарада) + накнада за одељенско старшинство (4%) 1.808,71 дин. = 47.026,56 динара, а за ненаставно особље износи 22.880 динара. Са повећањем од 10% износиће 25.168 динара без икаквих накнада. То значи да ће наставник са 10 година стажа имати 53.718,74 динара, са 20 година стажа 55.708,33, са 30 година стажа 57.697,91 и са радним стажом од 35 година 58.692,70 динара. Ненаставно особље са 10 година 26.174,72 динара, са 20 година 27.181,84, са 30 година 28.188,16 и са 35 година 28.691,52 динара.

Са ресорним министарством је договорено да ће синдикат учествовати у усклађивању радних група и разреда, да ће ПКУ за високо образовање бити потписан у што краћем року, да ће почети израда ПКУ за основно, средње образовање и ученички и студентски стандард крајем октобра (а крај је већ при крају), што значи да се борба наставља, а на који начин, видећемо.

ВАЛЕНТИНА ИЛИЋ

Саопштење

У суботу 14. октобра 2017. године, на конференцији за новинаре поводом 100 дана рада Владе, председница Владе Републике Србије Ана Брнабић је изјавила да ће повећање зарада од децембарске плате бити 10%. Она је, притом, рекла да ће повећање плата добити "наставници, учитељи, васпитачи" не помињући да се повећање односи на све запослене у основним и средњим школама и домовима ученика у којима више од 30% запослени чине ненаставно особље, стручни сарадници, административно-књиговодствене службе, спремачице и сви други без којих установе не би могле да функционишу. Сматрамо да је оваква изјава непримљива председнику Владе и да је изазвала додатну конфузију и незадовољство запослених у образовању.

У протеклих месец дана Синдикат образовања Србије је својим активностима у вези са најавом штрајка и преговорима успео

да спречи Владу да повећање зарада буде мање од 10%. Међутим, Синдикат образовања Србије сматра неприхватљивим чињеницу да основица, односно цена рада није иста за све делатности у образовању. То се, пре свега, односи на запослене у високом образовању и у студентском стандарду. Цена рада за ове делатности заостаје за ценом рада код запослених у основним и средњим школама и домовима ученика. До тога је дошло зато што су повећања цене рада у високом образовању и студентском стандарду била упола мања (2016. - 2%, 2017. - 3%). Такође, запослени у предшколским установама у појединим локалним самоуправама нису добили повећања која су остварили запослени у основним и средњим школама и домовима ученика у 2016. и 2017. години.

Синдикат образовања Србије ће на седници Републичког одбора размотрити тренутну ситуацију у просвети и утврдити план даљих активности у циљу поправљања материјално-социјал-

ног положаја и статуса запослених на свим нивоима образовања кроз посебне колективне уговоре и законе о запосленима у јавним службама, као и о систему плата запослених у јавном сектору и пратећим прописима, који се примењају за 2018. годину.

Закон о националном оквиру квалификација

У току је израда радне верзије Нацрта закона о националном оквиру квалификација, на којој интензивно ради оперативно тело међуминистарске групе формирано пре месец дана.

На челу међуминистарске радне групе за успостављање и имплементацију Националног оквира квалификација у Србији (НОКС) је министар просвете Младен Шарчевић, а чине је и представници више министарстава: рада, привреде, финансија, локалне самоуправе, омладине, као и представници других институција - Националне службе запошљавања, Републичког завода за статистику, репрезентативних синдикалних централа, удружења послодаваца, Националног савета за стручно образовање и образовање одраслих, Националног савета за високо образовање, Националног просветног савета и других, који треба да допринесу да се заврши дугогодишњи рад на овом значајном питању.

Законом ће бити дефинисани исходи образовања кроз опште и стручне компетенције, уређене врсте и нивои квалификација и начини стицања, као и њихови описи. Биће утврђен регистар

квалификација, а потом и регистар занимања. Тиме ће на одговарајући начин бити на свет рада са светом образовања и дефинисати јасна правила за стицање различитих нивоа квалификација. Национални оквир квалификације у Србији ће бити повезан са Европским оквиром квалификација, што је један од задатака у процесу повезивања са европским достигнућима. Успоставиће се нова Национална класификација занимања усаглашена са међународном класификацијом и НОКС.

Члан међуминистарске радне групе у име Савеза самосталних

синдиката Србије је Валентина Илић, председница Синдиката образовања Србије, а на оперативном нивоу у раду учествује Борка Вишнић.

Нацрт треба да буде завршен до краја октобра, а потом ће почетком новембра бити организована јавна расправа. У децембру ће Нацрт бити упућен Народној скупштини Републике Србије на усвајање.

Предвиђено је учешће представника репрезентативних централа у Савету НОКС, као и репрезентативних гранских синдиката у раду Секторских већа.

Б. В.

Нови ЗОСОВ ступио на снагу

Нови Закон о основама система образовања и васпитања је објављен у “Службеном гласнику Републике Србије” бр. 88/2017 од 29. септембра 2017. године, а ступио је на снагу 7. октобра 2017. године. Такође, у истом “Службеном гласнику” објављен је и Закон о високом образовању, који је ступио на снагу истог дана када и ЗОСОВ.

У неколико наврата смо до сада писали о Нацрту Закона о основама система образовања и васпитања, који је доносио извесне новине у односу на претходни Закон о основама система образовања и васпитања, али нисмо били сигурни који ће коначан текст овог закона бити усвојен. Сада када је пред нама коначан текст Закона о основама система образовања и васпитања, морамо се осврнути на значајне промене које он доноси.

Репрезентативни синдикати просвете дали су значајан допринос у раду на доношењу овог закона, посебно кад су у питању одредбе које регулишу пријем у радни однос и преузимање запослених, радни однос на одређено време итд. Усвојен је велики број примедби, као и предлога који су дали репрезентативни синдикати, осим одредби које ограничавају статус запослених за чијим радом је престала потреба и који су остали нераспоређени.

Овим законом мења се улога стручних тела Националног просветног савета и Савета за стручно образовање и образовање одраслих, као и састав и број чланова савета. Национални просветни савет ће за разлику од садашње активне улоге доношења програма васпитања и образовања имати само саветодавну улогу. Дакле, програме васпитања и образовања ће доносити министар по претходном миш-

љењу Националног просветног савета. У саставима стручних тела, између осталих, препознати су и представници репрезентативних синдиката и то: четири представника репрезентативних синдиката у саставу Националног просветног савета, као и два представника репрезентативних синдиката у саставу Савета за стручно образовање и образовање одраслих.

Поред савета родитеља уведен је и нови савет - општински савет родитеља, који чине представници савета родитеља свих установа са територије општине, односно градске општине. Чланови општинског савета бивају бирани сваке школске године и њихова улога је саветодавна. Прецизније, они пружају подршку савету родитеља свих установа на територији општине и сарађују са организацијама из области образовања и васпитања, итд.

Значајна новина у односу на претходни закон је и нова про-

цедура, као и услови за избор директора. Уместо органа управљања у претходном закону, министар ће сада именовати и разрешавати директоре установа. Конкурс за избор директора расписује орган управљања установе најраније шест месеци, а најкасније четири месеца пре истека мандата актуелног директора. Орган управљања формира комисију која спроводи поступак за избор директора (обрађује конкурсну документацију, утврђује испуњеност законом прописаних услова за избор директора, прибавља мишљење васпитно образовног, наставничког већа, обавља интервју са кандидатима итд). Обавезне чланове такве комисије чине по један представник из реда наставника разредне наставе, наставника предметне наставе и ненаставног особља.

Комисија је обавезна да сачини извештај о оствареном поступку за избор директора, који садржи достављену документацију кандидата и потребна мишљења, што доставља органу управљања. Орган управљања на основу извештаја сачињава образложену листу свих кандидата који испуњавају услове и даје предлог за избор директора. Тај предлог, заједно са извештајем комисије, орган управљања доставља министру у року од осам дана од дана када је поменута комисија доставила извештај. Министар обавља коначан избор директора установе и доноси решење о његовом именовању у року од 30 дана од дана пријема документације. О избору директора морају бити обавештени сви кандидати који су се пријавили на конкурс.

Директору установе мирује радни однос за време трајања два мандата и има право да се врати на послове које је обављао пре именовања.

Новим законом су прописани и послови које обавља секретар установе, што у претходном закону није био случај, јер су послови секретара у установама били обухваћени Правилником о организацији и систематизацији послова.

Промењени су и услови за суспензију и одузимање лиценце наставнику, васпитачу и стручном сараднику у односу на претходни закон. Лиценца може да буде суспендована најдуже шест месеци. Новина је и то да се лиценца одузима на период од пет (5) година, у односу на претходни закон, који је прописивао трајно одузимање лиценце код повреде забране прописане одредбама чланова 44 и 45 Закона. Лиценца

Добро дружење и фер-плеј

У подкопаоничком насељу Брзеће одржани су Спортски сусрети Синдиката образовања Србије, на којима је учешће узело готово 400 наших колега. Током тродневног дружења, од 29. септембра до 1. октобра, надметали смо се у свим стандардним дисциплинама, али и лепо дружили. То показују ове фотографије, као и фотографије на последњој страни овог броја "Синдикалног пера".

Куглање - Жене:

1. ПУ Наша радост, Суботица
1. ОШ Ј. Јовановић Змај, Свилајнац
2. Градски одбор образовања, Суботица
3. Регионални центар, Лесковац

Куглање - Мушкарци:

1. ОШ Ј. Јовановић Змај, Свилајнац
2. СТШ Земун, Београд
3. Градски одбор образовања, Суботица
4. ООИК Стара Пазова

Баскет - Мушкарци:

1. ПМФ, Нови Сад
2. ОШ Јован Јовановић Змај, Свилајнац
3. ОШ Петар Враголић, Љубовија
4. Машински факултет, Београд

Баскет - Жене:

1. ГО Образовања, Суботица
2. ОШ Јован Јовановић Змај, Свилајнац
3. РЦ Лесковац
4. ПУ Дечија радост, Свилајнац

Надвлачење конопца - Мушкарци:

1. ОШ Ј. Јовановић Змај Свилајнац
2. ПМФ, Нови Сад
3. ОШ Петар Враголић, Љубовија
4. Машински факултет, Београд

Надвлачење конопца - Жене:

1. Студентски центар, Суботица
2. ПМФ, Нови Сад
3. Градски одбор, Ниш
4. ОШ Јован Јовановић Змај, Свилајнац

Одбојка - Мушкарци:

1. Градски одбор, Суботица
2. ПМФ, Нови Сад
3. ОШ Петар Враголић, Љубовија
4. РЦ Лесковац

Одбојка - Жене:

1. ОШ К. С. Марковић Барајево, БГД
2. Градски одбор, Суботица
3. РЦ Лесковац
4. ГО Образовања, Ниш

Пикадо - Мушкарци:

1. ОШ Јован Јовановић Змај, Свилајнац

2. Технолошки факултет, Нови Сад
3. ПУ Радосно детињство, Нови Сад
4. ПМФ, Нови Сад

Пикадо - Жене:

1. ОО Стара Пазова
2. ШОСО Косовски божур, Косовска Митровица
3. Регионални центар, Лесковац
4. Грађевинска школа, Београд

Пливање - Мушкарци:

1. Дамјан Вучуровић, Техн. фак. Нови Сад
2. Небојша Елезовић, ОШ В. Карацић Звечан

3. Саша Коцић РЦ Лесковац
4. Владимир Марковић ГО Суботица

Пливање - Жене:

1. Марија Бајић Синђелић, ОШ Ј. Свилајнац
2. Мартина Пољаковић, ГО Суботица
3. Мирјана Мартиновић, ГО Образов. Ниш
4. Јелена Арсенијевић, Фармац. фак. Београд

Шах - Мушкарци:

1. ПМФ Нови Сад
2. Машински факултет, Београд
3. СТШ Земун, Београд
4. Градски одбор, Ниш

Тенис - Мушкарци:

1. Саша Илић, Техничка школа Врање
2. Марко Раденковић, ПМФ Нови Сад
3. Игор Красић, ОШ Јован Јовановић Змај Свилајнац
4. Владо Стијеповић, Дом ученика Београд

Тенис - Жене:

1. Тања Антуновић, Дом ученика Суботица
2. Марија Бајић, ОШ Јован Јовановић Змај Свилајнац
3. Милена Стаменковић, ГО Ниш
4. Данијела Бојовић, ОШ К. С. Марковић, БГД.

Шах - Жене:

1. Регионални центар, Лесковац
2. Технолошки факултет, Нови Сад
3. ПМФ, Нови Сад

Стони тенис - Мушкарци:

1. ПМФ, Нови Сад
2. ОШ Петар Враголић, Љубовија
3. Студентски центар, Суботица
4. ОООиК Стара Пазова

Стони тенис - Жене:

1. ОО Стара Пазова
2. ГО Образовања, Ниш
3. Грађевинска школа, Београд
4. Технолошки факултет, Нови Сад

Мали фудбал:

1. ОШ Петар Враголић, Љубовија
2. ПМФ, Нови Сад
3. Технолошки факултет, Нови Сад
4. ГО Суботица

Као и увек, победили су добро дружење и фер-плеј, време је добро послужило, а најспремнијом се показала екипа са новосадског Природно-математичког факултета.

Колико је ко унео снаге, вештине и жара показују постигнути резултати.

Р. С. П.

/Наставак на страни 8./

Заједнички рад на решавању проблема

Убањи "Јунаковић" је, од 13. до 15. октобра, одржан семинар за председнике синдикалних организација Севернобачког и Западнобачког округа, које припадају Школској управи са седиштем у Сомбору.

Семинар је део пројекта који Синдикат образовања Србије реализује у вишегодишњој сарадњи са шведским синдикатом образовања Lärarförbundet - Јачање регионалних капацитета Синдиката образовања Србије.

ке су известили Чедомир Барош, председник Градског одбора синдиката образовања Суботице и Милоратка Ников, председница Одбора образовања Апатина. У Суботици су постигнути значајни резултати проистекли из сарадње међу синдикалним организацијама и заједничког наступа у комуникацији са градском управом, док је у Апатину и даље нерешен проблем остваривања права на превоз запослених у образовању. Општинска одлука о ост-

У раду семинара учествовало је тридесетак председника синдикалних организација из Суботице, Сомбора, Апатина, Малог Иђоша, Сонте, али, нажалост ниједан представник наших организација из Оцака и Куле.

Програмом семинара обухваћене су најважније теме актуелне у образовању и синдикалном раду: учешће синдиката у припреми нових закона из области образовања и јавних служби, као и осталих прописа који ће непосредно утицати на положај запослених у образовању.

Председница Синдиката образовања Србије Валентина Илић је учеснике обавестила о свим актуелним питањима синдикалног деловања и току и резултатима преговора са Министарством просвете поводом штрајкачких захтева нашег синдиката.

Правна саветница Николина Маљковић је представила најважније одредбе новог Закона о основама система образовања и васпитања, које се односе на радно правни положај запослених, као и предвиђена решења у Нацрту закона о запосленима у јавним службама. У вези са активностима, проблемима и резултатима у синдикалном деловању, учесни-

варивању тог права довела је до дискриминације запослених према месту рада, те запослених у сеоским школама који до сада нису остварили то право. То је простор за заједничко деловање и у решавање проблема ће се укључити и други органи синдиката. По основу овакве неразумне одлуке у Апатину има више од 200 тужби за које је ангажован адвокат и сигурно је да ће запослени то право остварити.

Из дискусије присутних сазнало се да многи запослени не остварују права за која је задужена локална самоуправа и да је потребно више сарадње и међусобног информисања, како би се та права остварила за све запослене у образовању.

Учесницима је представљена унутрашња организација Синдиката образовања, области активности којима се бавимо - почев од јачања регионалних капацитета, унапређења међусобних комуникација и информисања, правне помоћи и заштите запослених, као и потребе и могућности укључивања нових чланова у циљу јачања организације.

Са активностима синдиката и наших представника у раду подгрупе у Школској управи Сомбор

и Централне групе у распоређивању технолошких вишкова и примени ПКУ, учеснике су обавестили Чедомир Барош и Валентина Илић. Истакнута је одговорност председника синдикалних организација у праћењу података из сваке школе, бодовању запослених и утврђивању листе технолошких вишкова. У дискусији су учесници истакли демографски проблем и проблем малих секоских школа, које све теже функционишу са смањеним бројем ученика и одељења. Није реч само о ниском наталитету, већ и израженој појави исељавања читавих породица са децом школског узраста, тако да се у појединим школама одељења укидају и током школске године.

На многа од питања и начина решавања учесницима семинара је указао начелник Школске управе Сомбор Борислав Станичковић. Он је истакао добре резултате рада у оквиру Школске управе и квалитетну и озбиљну сарадњу са представницима Синдиката образовања Србије, у интересу и образовања и интересу рада.

У ШУ Сомбор до сада су решена 23 случаја, а смо један је остао нерешен. Такође, он је навео податке о слободним радним местима прошле и ове године и истакао да је било доста случајева сакривања слободних радних места, што је одговарајућа примена система "Доситеј" открила. Ове године се ситуација знатно поправила, захваљујући транспарентности у раду и већем учешћу синдиката. Проблем представља и расписивање конкурса за знатно већи број ученика него што их стварно има, а има и случајева намерног обарања ученика, како би се задржало одељење.

Станичковић је, такође, указао на начине којима се може одговорити потребама појединих школа уз образложења која уважавају педагошке разлоге, а и одговарају потребама запослених. Једна од могућности је коришћење педагошких асистената, уз ангажо-

вање незапослених наставника као облик стручне праксе. Иницијатива коју подржава наш синдикат односи се на продужени боравак деце у школи, који би могао да финансира Покрајински секретаријат образовања. Тиме би се изашло у сусрет потребама деце и њихових родитеља и омогућило квалитетније образовање и одрастање, уз стварање услова родитељима за радно ангажовање без оптерећења бриге о деци током дела њиховог радног дана. Рад у продуженом боравку је специфичан. За њим постоји велика потреба друштва и треба да се обезбеди у подручјима које имају могућности да тај рад финансирају, а Војводина то, свакако, може.

У вези са најављеним преиспитивањем мреже школа, договорено је да се тим поводом синдикати активно укључе, како би се кроз одлуке, које се о основним школама доносе на локалном нивоу, водило рачуна о специфичностима ових пограничних подручја и омогућио наставак рада школа, где год постоје услови за њихов опстанак у будућности.

Током семинара учесници су сазнали вест о повећању плата у образовању за 10%, што их је, наравно обрадовало.

У вези са применом још важећег ПКУ и припремама за доношење новог, већина учесника у дискусији сматра да би, ако то буде могуће, сва добра решење из важећег ПКУ требало да се задрже. Заштита председника синдикалне организације отворила је многа питања и различита мишљења - од тога, да ли уопште треба да се бодује и иде на листу технолошких вишкова, преко питања, да ли само председник или и чланови одбора синдикалне организације треба да имају такву врсту заштите, до дилеме, да ли уопште председник синдикалне организације на такав начин треба да се издваја. Образложење је да има случајева да та заштита није везана за

његову синдикалну активност, већ се неки председници наметну на ту функцију уколико имају сазнање да им је радно ангажовање у наредном периоду неизвесно. Но, од укидања радног места по основу примене Ценуса и губитка посла, не може их заштити ниједна одредба ПКУ више него остале запослене.

И друга питања нашла су место у дискусијама учесника, од примене и злоупотребе броја ученика са посебним потребама и недовољне припремљености наставника за ИОП и посебне методе рада, до система вредности којим се добра идеја претвара у своју супротност.

Део семинара посвећен развоју комуникацијских вештина и неговању тимског рада био је посебно занимљив учесницима, јер их је подсетио на неке њима познате аспекте, али и указао на потребу и могућности рада на унапређењу личних карактеристика, како би што успешније обављали одговорну функцију председника синдикалне организације. Мирјана Стаменковић, психолог у највећој основној школи у Србији и синдикални модератор их је усмерила на преиспитивање личне одговорности и указала на обавезу личног усавршавања.

На крају семинара, у размишљању о визији нашег синдиката и обавезама за будућност, сви су се сагласили да је потребно више рада и ангажованости како би нас било још више, да је потребно користити могућности комуницирања и сарадње и зарад синдиката и доприноса јачању угледа просветне професије.

Б. ВИШНИЋ

Округли сто синдиката образовања у Риги

У престоници Летоније, Риги, одржан је, од 27 до 29. септембра, Округли сто синдиката образовања Централне и Источне Европе, који се организује сваке друге године.

Јачање синдиката образовања у одговору на друштвену кризу и њен утицај на образовање били су у средишту тема овогодишњег Округлог стола, у чијем раду је учествовало више од 80 синдикалних представника. Слично географско, политичко и филозофско разумевање представника земаља учесница јесте заједнички изазов за просветне раднике и њихове синдикате из ових земаља, као што је истакла председница ETUCE Кристин Блауер.

Европски директор Сузан Флокен је у фокус ставила оно што је заједничко у већини земаља из овог дела Европе - смањивање инвестирања у образовање, претње социјалном дијалогу и угрожавање колективног преговарања. Такође, у свим овим земљама је заједнички изазов синдикална активност у социјалној инклузији миграната и избегица у образовно и друштвено - економско окружење. А питање које је било на дневном реду је, да ли синдикати образовања могу и треба да ураде више на обезбеђивању компетенција наставницима и другом наставном особљу, како би одговорили повећаним друштвеним захтевима?

У односу на кризу са којом смо суочени, учесници су истакли бројне проблеме са којима се сусрећу у обезбеђивању квалитета образовања, смањивањем буџета за образовање, приватизационим

трендовима, ниским статусом наставничке професије у земљама Централне и Источне Европе, проблемима у ангажовању и задржавању младих наставника у образовању. Посебно је истакнута потреба за организовањем и обновом рада синдиката. Као значајан проблем истакнуто је и угрожавање демократских вредности у неколико земаља, као и улога образовања у суочавању са екстремизмом и насиљем.

У Декларацији, усвојеној на завршетку Округлог стола, истакнуто је да ће синдикати образовања заједно радити на:

- Заступању за одрживо инвестирање у образовање и противљењу сваком облику приватизације у образовању и приватизације образовања;

- На јачању ефикасног социјалног дијалога у земљама Централне и Источне Европе;

- Подржавању чланица у обезбеђивању демократског и грађанског образовања;

- Ангажовању у активностима против екстремизма и насиља, као и обезбеђивању додатног стручног усавшавања наставника за образовање миграната;

- Активном ангажовању на побољшавању статуса просветних радника;

- Јачању синдиката образовања кроз укључивање нових чланова;

- Доприношењу јединству и солидарности у оквиру европског синдикалног покрета.

Раду Округлог стола претходио је састанак Мреже организација Централне и Источне Европе, са нагласком на солидарност и акције у региону.

У име Синдиката образовања Србије у раду Округлог стола је учествовала председница Валентина Илић, која је имала запажено излагање: "Статус наставничке професије - ангажовање и задржавање наставног особља".

В. И.

"Настава у слободи - оснаживање наставника"

Почетком месеца, као и годинама уназад, обележили смо 5. Октобар - Светски дан наставника. Тема овогодишњег, за све просветне раднике света важног дана је "Настава у слободи - оснаживање наставника". У обележавању учествовале су све важне светске организације - од Уједињених нација, Унеска, Уницефа, Међународне организације рада до Интернационале образовања.

Поруке поводом обележавања стигле су и из Европске организације синдиката образовања. У поруци је истакнуто да су настава и обучавање у слободи витални за оснаживање наставника, како би у потпуности могли да изразе своје потенцијале и раде у демократском окружењу. У многим земљама се

нарушавају основна људска права наставника, што је нарочито изражено у Турској.

Поред слободe рада наставника, у многим земљама се погоршавају радни и животни услови наставника, укључујући замрзавање и смањење плата. Због тога широм Европе сви синдикати позивају на повећање плата свих запослених, који су били први изложени последицама економске кризе и за које се још нису десиле позитивне промене после изгубљене деценије малог раста и стагнације.

Ове године се, такође, обележава и годишњица Препорука Унеска у вези са положајем наставног особља у високом образовању и истраживању, усвојена 1997. године. Поред повећаног учешћа угово-

ра на одређено време и несигурног посла, високо образовање и истраживање је изложено смањењу финансирања и комерцијализацији која је додатни притисак на запослене и њихову могућност професионалног и животног остварења.

У залагању за обезбеђивање квалитетног образовања за све, европски синдикати траже да наставници буду оснажени кроз обезбеђивање одговарајућег простора, наставних средстава, подршке, као и радних услова, како би могли квалитетно да обављају своју професију. Квалитетно образовање тражи посвећеност и одговарајуће ресурсе, закључено је у поруци.

Б. В.

SVIZ тражи повећање плата

Словеначки синдикат образовања, науке и културе SVIZ организовао је поводом Светског дана наставника 5. октобра проширену седницу Главног одбора са више од хиљаду учесника, у оквиру припрема притиска према влади за повећање плата у образовању. За ту активност добили су подршку и европског синдиката образовања ETUCE.

Годинама овај синдикат пледира за промену неприхватљивих ставова државе и јавности према образовању и истраживању у Словенији. Сматрају да је образовање једна, ако не и једина компаративна предност Словеније у поређењу са другим земљама, док је са друге стране последњих година опао друштвени значај и углед образовања. Просветна професија је маргинализована и читаво образовање се све више посматра као трошак. У исто време, словеначки образовни систем је, захваљујући напору просветних радника, један од најбољих у свету, што је потврђено одличним постигнућима ученика и младих на међународним истраживањима знања, као што су TIMSS и PISA тестирања, истичу у словеначком синдикату.

Упркос међународно признатим резултатима, јавно образовање Словеније је током финансијске кризе било изложено изузетно тешким мерама штедње, незабележеним у другим европ-

ским земљама. То доказује и низак ниво БДП, који је намењен образовним институцијама, у поређењу са просеком који за образовање издвајају земље OECD. Словенија је једна од ретких земаља која за образовање издваја мање од осам (8) одсто трошкова из буџета (7,5% у поређењу са 11,2% у OECD земљама). У исто време, бројни међународни извештаји истичу значај нивоа плата наставника који треба дугорочно да осигура високи квалитет јавног образовања. И OECD у својим извештајима експлицитно истиче да смањивање плата наставника директно води до погоршања квалитета образовања. Плате наставника у Словенији на свим ни-

воима образовања и каријерних нивоа су испод просека земаља OECD и EU22, као и испод просека осталих запослених са високим образовањем.

Значај образовања у Словенији се констатно смањује од 2012. године због некоректних политичких одлука, истичу у SVIZ. Дносиоци одлука су одговорни за стално смањивање финансија за образовање и маргинализовања ове значајне области, а одлична постигнућа ученика нису независна од средстава које држава издваја за образовање. Зато синдикат тражи повећање инвестирања у образовање, како би се избегло дугорочно смањивање квалитета словеначких школа. Сви учесници, синдикални представници, изразили су посвећеност квалитетном раду са децом, од вртића до средњих школа, али траже од владе конкретне мере за унапређење положаја наставника, улагање у њихов квалитетни развој и адекватну плату за свој одговоран и захтеван рад којим остварују допринос успешној будућности земље. Синдикат SVIZ ће наставити да се залаже за задржавање квалитетног образовања, истовремено користећи све расположиве легалне мере које може да користи синдикат како би се поправиле плате наставника са високим образовањем, мастер нивоом и докторатом, пре парламентарних избора.

Б. В.

Међународна сарадња

Синдикално
Перо

БОРКА ВИШНИЋ и МИОДРАГ КАМПЕРЕЛИЋ • Телефон: (011)32-33-229 • Тираж: 4000 • www.sind-obr.org.rs • Е-mail: obrazovanje@sindikats.rs • Графичка припрема: ДИМИТРИЈЕ ПАВЛОВИЋ • Штампана: СИГНЕТА - Београд

Издавач: СИНДИКАТ ОБРАЗОВАЊА СРБИЈЕ, Дечанска 14, 11000 Београд • Главни уредник: ВАЛЕНТИНА ИЛИЋ • Уредник: САША ЛУКОВИЋ • Редакцијски колегијум:

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
331.105.44(497.11)

СИНДИКАЛНО перо : лист Синдиката образовања Србије / главни уредник Валентина Илић. - Год. 1, бр. 1 (2001)- . - Београд : Синдикат образовања Србије, 2001- (Београд : Сигнета). - 30 цм
Месечно.
ISSN 1451-7574 = Синдикално перо
COBISS.SR-ID 120073740

Сусрети СОС у слици

